

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล (Brown Plant hopper)

ลักษณะการทำลาย

เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยทำลายข้าวโดยการดูดกินน้ำเลี้ยงจากเซลล์ท่อน้ำท่ออาหารบริเวณโคนข้าวระดับเหนือผิวน้ำ ทำให้ต้นข้าวมีอาการใบเหลืองแห้ง ลักษณะคล้ายถูกน้ำร้อนลวกแห้งตายเป็นหย่อมๆ เรียกอการไหม้ (hopper burn) โดยทั่วไป พบอาการไหม้ในระยะข้าวแตกกอถึงระยะออกรวง ซึ่งตรงกับช่วงรุ่นที่ 2-3 ของกระโดดสีน้ำตาล นาข้าวที่ขาดน้ำตัวอ่อนจะลงมาอยู่บริเวณโคนกอข้าวหรือบนพื้นดินที่แฉะมีความชื้น นอกจากนี้เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลยังเป็นพาหะนำเชื้อไวรัสโรคใบหงิก (rice ragged stunt) และเชื้อไวรัสโรคเขียวเตี้ย (rice grassy stunt) มาสู่ต้นข้าว

ข้อปฏิบัติเพื่อลดความเสียหายจากการระบาด

1. ไม่ขังน้ำในแปลงนาตลอดเวลา ควรปล่อยให้ระดับน้ำมีพอดินเปียก เพื่อให้สภาพนิเวศในแปลงนาไม่เหมาะสมต่อการขยายประชากรเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล
2. หมั่นสำรวจแปลงนาอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง สุ่มนับแมลงที่โคนต้นข้าว โดยเดินเป็นแนวทางทแยงมุม 20 จุดต่อกระทรงนา คัดส่วนของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลตัวเต็มวัยต่อจำนวนศัตรูธรรมชาติ แล้วตัดสินใจในการจัดการ
3. ใช้เชื้อราบีเวอร์เรีย (เชื้อสด) อัตรา 1 กก. ต่อน้ำ 20 ลิตร หรือเชื้อราเมตาตาโรเซียม (เชื้อสด) อัตรา 1 กก. ต่อน้ำ 100 ลิตร ผสมสารจับใบ ฉีดพ่นในบริเวณที่พบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล และควรฉีดพ่นในเวลาเย็น
4. การใช้สารเคมี ระยะก่อนข้าวตั้งท้องถึงออกรวง เมื่อพบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล วัยที่ 1-2 มากกว่า 1 ตัว/ต้น ให้ใช้ บูโอฟิซิน หรืออีโทเฟนพรอกซ์ หรือไอโซโปรคาร์บ ตามคำแนะนำที่ระบุบนฉลากหรือปรึกษาเจ้าหน้าที่ระยะตั้งท้องถึงออกรวง เมื่อพบเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลจำนวน 10 ตัว/กอหรือ 1 ตัว/ต้น ใช้สารโดโนทีฟูเรน หรือไพมีโทรีซิน ตามคำแนะนำที่ระบุบนฉลากหรือปรึกษาเจ้าหน้าที่
5. ในระยะข้าวใกล้เก็บเกี่ยว ติดตั้งเครื่องดูดแมลงล่อเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ตั้งแต่เวลา 18.00 น.- 21.00 น. เพื่อกำจัดตัวแก่หรือกับดักกาวเหลืองล่อทำลายเพื่อลดจำนวนของเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลที่จะอพยพไปยังแปลงข้าวปลูกใหม่

หากมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอบางปะกง

โรคขอบใบแห้งในข้าว (Bacterial Leaf Blight of Rice)

เชื้อสาเหตุ : เชื้อแบคทีเรีย *Xanthomonas oryzae* pv. *oryzae* (ex Ishiyama)

การแพร่ระบาด

เชื้อสาเหตุอาศัยน้ำในการแพร่กระจาย และต้องอาศัยพื้นที่ที่มีสภาพแวดล้อมที่มีความชื้นสูง ฝนตกหรือลมพัดแรง จะช่วยให้โรคแพร่ระบาดอย่างกว้างขวางรวดเร็ว

ภาพซ้าย คือ อาการของข้าวที่โดนเชื้อสาเหตุเข้าทำลายทั้งต้น
ภาพขวา คือ อาการหยดน้ำสีเหลืองหรือสีครีมคล้ายยางสนกลมๆ ขนาดเท่าหัวเข็มหมุด

อาการของโรค

โรคนี้นับได้ตั้งแต่ระยะกล้า แดกกอ จนถึง ออกรวง อาการเริ่มแรก จะมีลักษณะซ้ำที่ขอบใบของใบล่าง ต่อมาประมาณ 7-10 วัน จุดซ้ำนี้จะขยายกลายเป็น ทางสีเหลืองยาวตามใบข้าว ใบที่เป็นโรคจะแห้งเร็ว และสีเขียวจะจางลงเป็นสีเทาๆ อาการในระยะปักดำ จะแสดงหลังปักดำแล้วหนึ่งเดือนถึงเดือนครึ่ง ใบที่เป็นโรคขอบใบมีรอยขีดซ้ำ ต่อมาจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองที่แผลมีหยดน้ำสีเหลืองหรือสีครีมคล้ายยางสนกลมๆ ขนาดเล็กเท่าหัวเข็มหมุด ต่อมาจะ กลายเป็นสีน้ำตาลและหลุดไปตามลม น้ำหรือฝน ซึ่งจะทำให้โรคสามารถระบาดต่อไปได้ แผลจะขยายไป ตามความยาวของใบ บางครั้งขยายเข้าไปข้างในตาม ความกว้างของใบ ขอบแผลมีลักษณะเป็นขอบลาย หยัก แผลนี้เมื่อนานไปจะเปลี่ยนเป็นสีเทา ใบที่เป็น โรคขอบใบจะแห้งและม้วนตามความยาว ในบางกรณี ที่เชื้อมีปริมาณสูงเข้าทำลายทำให้ท่อน้ำท่ออาหารอุดตัน ต้นข้าวทั้งต้นจะเหี่ยวเฉาและตายโดยรวดเร็ว อาการของโรคนี้ว่า คริสเสก

ลักษณะการเกิดโรคขอบใบแห้งในนาข้าว

การป้องกันกำจัดโรค

- 1) ใช้พันธุ์ข้าวที่ต้านทาน เช่น ในภาคกลางใช้พันธุ์ สุพรรณบุรี 60 สุพรรณบุรี 90 สุพรรณบุรี 1 สุพรรณบุรี 2 และ กข23
- 2) ไม่ควรใส่ปุ๋ยไนโตรเจนมากในดินที่อุดมสมบูรณ์ อยู่แล้ว
- 3) ไม่ควรระบายน้ำจากแปลงที่เป็นโรคไปสู่แปลงอื่น
- 4) ควรเฝ้าระวังการเกิดโรคถ้าปลูกข้าวพันธุ์ที่อ่อนแอ ต่อโรคนี้ เช่น พันธุ์ขาวดอกมะลิ 105 กข6 เหนียวสันป่าตอง พิษณุโลก 2

ในกรณีที่ปลูกข้าวพันธุ์อ่อนแอต่อโรคหรือพบโรค ควรเฝ้าระวังการเกิดโรค และ ใช้สารป้องกันกำจัดโรคพืช เซตรีฟโตมัซซิน ซัลเฟต + ออกซิเตตราไซคลินไฮโดรคลอไรด์ หรือ คอปเปอร์ไฮดรอกไซด์ หรือ ไอโซโปรไธโอเลน ออราลินิคแอซิด หรือไตรเบซิคคอปเปอร์ซัลเฟต เมื่อเริ่มพบอาการของโรคบนใบข้าว

หากมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอบางปะกง

โรคไหม้ข้าว (Rice Blast Disease)

ใช้เมล็ดข้าวสูงกว่าที่กำหนด

แผลคล้ายรูปดาตรงกลางสีเทา

ไหม้ระยะกล้า

ไหม้คอรวง

สาเหตุ เชื้อรา *Pyricularia grisea* Sacc.

อาการของโรค โรคไหม้ข้าวสามารถพบระบาดได้กับข้าวทุกระยะ เริ่มจากระยะกล้าจะมีแผลจุดสีน้ำตาล คล้ายรูปดา อยู่ตรงกลางแผล และกระจายลุกลามทั่วไป ถ้าโรครุนแรง ต้นกล้าข้าวจะแห้งพับตาย อาการคล้ายถูกไฟไหม้ ระยะแตกกอพบที่ใบ ข้อต่อของใบ ข้อต่อของลำต้น เกิดแผลลุกลามเข้าสีน้ำตาลดำ ระยะคอรวง ระยะออกรวง เมื่อถูกโรคไหม้เข้าทำลายเมล็ดจะลีบหมด แต่ถ้าเป็นโรคตอรวงข้าวแก่ใกล้เก็บเกี่ยว จะปรากฏรอยแผลเข้าสีน้ำตาลที่บริเวณคอรวง ทำให้รวงข้าวเปราะหักง่าย รวงข้าวร่วงหล่นเสียหาย

การป้องกันและกำจัด

๑. อย่าหว่านข้าวในนาหว่านหนาแน่นเกินไป โดยเฉพาะในแปลงกล้า ควรแบ่งแปลงให้มีการถ่ายเท

อากาศดี และอย่าใส่ปุ๋ยไนโตรเจนสูงเกินไป

๒. ใช้พันธุ์ต้านทานโรค เช่น สุพรรณบุรี ๑ สุพรรณบุรี ๒ สุพรรณบุรี ๖๐ สุพรรณบุรี ๙๐ ชัยนาท ๑

ปราจีนบุรี ๑ ปลายงาม คลองหลวง ๑ พิษณุโลก ๑

๓. คลุกเมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยเชื้อราไตรโคเดอร์มาหรือสารป้องกันกำจัดเชื้อรา เช่น คาซูกาไมซิน

ไตรโซคลาโซล คาร์เบนดาซิม โพรคลอราซ ตามอัตราที่ระบุก่อนปลูก

๔. สำรวจแปลงนาอย่างสม่ำเสมอ ถ้าพบอาการของโรคไหม้ข้าว ใช้เชื้อบีเอส (บาซิลลัส ซับทีลิส)

ฉีดพ่นอัตราตามคำแนะนำในฉลาก หรือใช้เชื้อราไตรโคเดอร์มา อัตราเชื้อสด ๑ กก./ น้ำ ๒๐๐ ลิตร ฉีดพ่น

๕. ถ้ามีความจำเป็นต้องใช้สารเคมี ให้ฉีดพ่นสารเคมีเฉพาะจุดที่พบการระบาด เพื่อควบคุมไม่ให้เชื้อรา

แพร่กระจายขยายเป็นวงกว้างออกไป สำหรับสารเคมีที่ใช้ ได้แก่ ไตรโซคลาโซล ๗๕% WP หรือบลาสติซิดิน-เอส ๒% EC

หรืออิติเฟนพอส ๕๐% EC

หากมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอบางปะกง

ตำบลท่าสะอ้าน อำเภอบางปะกง จังหวัดฉะเชิงเทรา 24130 โทร./แฟกซ์ 038-530143 e-mail: chs_bangpakong@doae.go.th

ด้วงวงมันเทศ (sweet potato weevil)

ด้วงวงมันเทศจัดเป็นแมลงศัตรูที่สำคัญที่สุดของมันเทศ โดยตัวเต็มวัยจะทำลายทุกส่วนของพืช ในขณะที่ตัวหนอนทำลายในหัวและเถา สำหรับหัวมันเทศที่ถูกด้วงวงทำลายจะมีลักษณะเป็นทางคดเคี้ยวมีสีเขียวและสีดำแม้ถูกทำลายเพียงเล็กน้อยก็ไม่สามารถรับประทานได้ เพราะมีกลิ่นเหม็นและรสชาติหัวมันเทศที่ถูกทำลายรุนแรง บางครั้งเน่าและมีกลิ่นเหม็น

ด้วงวงมันเทศ ตัวเต็มวัย

การเข้าทำลาย

มันเทศอายุ 1½ - 2½ เดือน จะพบด้วงวงมันเทศเริ่มเข้าทำลาย ขึ้นอยู่กับแหล่งปลูกและความรุนแรงของการระบาด การแพร่กระจายของด้วงวงมันเทศมีแนวโน้มว่าเป็นแบบรวมกลุ่ม ด้วงวงมันเทศชอบออกบินในช่วงเวลา 20.00-21.00 น. ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศผู้ ส่วนช่วงเช้า (8.00-9.00 น.) และกลางวัน (12.00-13.00 น.) ไม่พบตัวเต็มวัยออกบิน จำนวนตัวเต็มวัยจะพบมากขึ้นเมื่อพืชอายุมากขึ้นและพบสูงสุดในช่วงเก็บเกี่ยวหัวมันเทศ

บริเวณผิวมันเทศ

เถามันเทศ

ข้างในหัวมันเทศ

การป้องกันกำจัด

1. ฉีดพ่นสารเคมีฟิโปรนิล อัตรา 60 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ทุก ๆ 2 สัปดาห์
2. ฉีดพ่นเชื้อราเมทาโรเซียม อัตรา 500 กรัม/น้ำ 20 ลิตรสลับกับสารเคมีฟิโปรนิล อัตรา 60 มิลลิลิตรต่อน้ำ 20 ลิตร ทุก ๆ 2 สัปดาห์
3. ใช้กับดักฟีโรโมน

หากมีข้อสงสัยสามารถสอบถามเพิ่มเติมได้ที่ สำนักงานเกษตรอำเภอบางปะกง